

בחנינת גידול דובדבן על כנות גיזלה

מגישים - שמעון אנטמן , גלית רדל , אריק וולך , ג'מיל פרחאת.

מבוא

עץ הדובדבן מצטיין באופי צימוח נמרץ , נוף גדול , כושר הסתעפות נמוך ואיחור בכניסה לפוריות. הכנות עליהן מורכב הדובדבן בישראל הן כנת המהלב, כנת הקולט וכנות מהסדרה MxM . לכל הכנות הללו יש את החסרונות שנמנו לעיל ועל כולם מקבלים עץ גדול עד ענק. כפי שבתפוח נמצאו כנות מרסנות שעשו מהפיכה בגידול כך מחפשים בעולם כנות מרסנות לדובדבן שתאפשרנה לגדל עץ קטן יותר בצפיפות שתילים גדולה יותר עם כניסה מוקדמת לפוריות ונוחות מרבית בקטיף וטיפול בעץ.

לפני יותר מעשור הובאו לארץ על ידי ד"ר ישעיהו קובץ כמה טיפוסים של כנת הגיזלה.

כנת הגיזלה פותחה בעיר גיסן שבגרמניה הורי הכנה הן הכלאת שני מיני דובדבן (*P. cerasus* *x P. canescens*). לכנה זו וריאנטים רבים שנבדקו בכל העולם.

לפני כעשור ניטעו בכל רחבי הארץ (בחוות מתתיהו, בקבוץ עין זיון, בכפר עציון ובמושב כרמל) חלקות מסחריות בהן בחנו את ביצועי כנות הגיזלה מול כנת המהלב. התוצאה הייתה חד משמעית כנות הגיזלה גילו נחיתות רבה מול כנת המהלב. עיקר הכישלון נבע מקבלת עצים מנוונים ללא צימוח "שלא ספקו את הסחורה" כתוצאה מכישלון חלקות אלו לא המשכנו לטעת יותר על כנות הגיזלה.

בשנת 2006 הצליח השתלן זהר חנני לייצר שתילי דובדבן איכותיים על כנות גיזלה שונות ואיתן התחלנו את המחקר בחוות פיכמן

מטרות המחקר

מטרת המחקר המבוצע בחוות פיכמן היא לבדוק היתכנות גידול דובדבן על כנות גיזלה. כנת הגיזלה מעניקה ריסון לזנים המורכבים עליה אך מאידך נחשבת לכנה מפונקת הדורשת תנאי משק מיוחדים ומיטביים להצלחת גידולה. במחקר נבחנים כל זני הדובדבן המסחריים הנוטעים בארץ, נבחנות התוצאות הגידוליות של הכנה/הזן מבחינת כניסה לפוריות, פוריות רב שנתית, גודל הפרי ואיכותו וכמות ימי עבודה נצרכים לקטיף מול צורת הגידול הרגילה.

חומרים ושיטות

בשנת 2006 ניטעה חלקת כנות גיזלה שכללה את הטיפוסים 195-20, 209-1 ו 1-39. הזנים הנבחנים הם לפינס ורינר.

מרווחי הניטעה בחלקה הם 1X4.5 (220 שתילים בדונם), שיטת העיצוב ציר, קונסטרוקציה שכללה 3 חוטים. העצים נוטעים על גדודיות, הטיפול בחלקה סטנדרטי עם הזנה שופעת כולל זבל אורגני.

בשנת 2009 ניטעו בחלקה הזנים מיני רויאל ורויאל דון על אותן כנות ובאותה שיטת עיצוב

בחורף 2010 ניטעה חלקת כנות גיזלה חדשה על יד בניני התחנה מעברו השני של הכביש החלקה כוללת את הזנים בינג,סטלה וסויטהארט בשנת 2011 ניטע הזן בורלה ובכך הושלמה בחינת כל הזנים המסחרים על כנות הגיזלה.

הכנות הנבחנות בחלקה על יד התחנה הן 195-20, 1-209 ו בצורה מצומצמת 1-5. מרווחי הנטיעה בחלקה הם 1X5 ו- 5X0.5. נבחנות שתי צורות עיצוב במרווח הגדול ציר ובמרווח הצפוף V כאשר שתיל אחד מופנה לצידה האחד של השורה והשני לצידה האחר. הטיפול בחלקה סטנדרטי עם הזנה שופעת כולל זבל אורגני.

בכל החלקות התפתחות העצים טובה מאד, בשנה הראשונה דאגנו לכך שבכל שתיל יהיה ענף מוביל אחד אותו דאגנו להוביל כמה שיותר גבוה. את השנה הראשונה סימנו עם עצים בגובה של כ-2 מטר. לקראת השנה השניה דאגנו לסעף את העצים בעזרת הטכניקה שפיתחנו בחזה שכוללת מחיקת פקעים,ריסוסיאלזודף, חירוק וריסוסי פרומלין. התוצאות שהתקבלו היו מצוינות. בכל שתיל קיבלנו הרבה הסתעפויות עם זויות יציאה מצוינות כך שכמעט ולא נדרשה התערבות בקשירת הענפים. בשנה השלישית לא היתה כל התערבות בצימוח וכך בשנה הרביעית הגענו למטע בו העצים ממלאים את נפח השורה, העצים מדורבנים ונכונים לנשיאת יבול מלא.

תוצאות יבול שנים 2009 2011 בזנים לפינס ורנייר

	טון/דונם 2009	טון/דונם 2010	טון/דונם 2011	
לפינס	2.2	2.9	1.6	
רנייר	1.95	2.2	2.0	

לאחר שתי שנות יבול אפשר לציין בסיפוק שהמשימה לקבלת יבול מוקדם הושגה במלואה. קבלת יבול של כ-2 טון לדונם בשנה רביעית בדובדבן נראתה כמשימה דמיונית אך הושגה במלואה. גם היבול החוזר לא נפגע ולהפך קיבלנו יבול של 2.5 עד שלושה טון לדונם בשנה החמישית.

תוצאות קטיף שנה ראשונה בזנים חדשים

פרי ממוצע בגר'	טון לדונם 2012	כנה	זן
4.9	1.8	5	מיני רויאל
6.4	1.5	195-20	מיני רויאל
7.1	0.8	5	רויאל דון
9.1	1.3	209-1	רויאל דון

העצים על כנות 195-20 במיני רויאל קיבלו אמיגו

העצים על כנות 209-1 רויאל דון קיבלו אמיגו

בחלקה הצעירה הראנו שוב כי קבלת יבול מסחרי מלא אפשרית עם כנות הגיזלה. בעזרת ריסוס החומר אמיגו הצלחנו להגדיל את משקל הפרי ב-30%

מסקנות והמלצות להמשך:

כנות מרסנות יאפשרו גידול נוח מזה הקיים היום עם אפשרות להוצאות יצור נמוכות יותר הקטיף
בשנים הבאות יש לבדוק אפשרות שמירה על איזון בין צמיחה ופוריות בעץ הבוודד .
יש לבדוק עלויות יצור של פרי על כנות גיזלה זו מול השיטה הקונבנציונלית.